

Justis- og beredskapsdepartementet
Postboks 8005 Dep,
0030 Oslo

Oslo, 4/12 2017

Høring – ny finansavtalelov

Vi viser til departementets høringsbrev med høringsfrist 15. desember 2017.

Huseiernes Landsforbund mener det er positivt at departementet foreslår en ny finansavtalelov som styrker forbrukerrettighetene. Blant annet gjelder dette forslaget om at kredittyster må forsikre seg om at en kunde faktisk har forstått sentrale forhold ved kredittavtalen. Vi støtter også forslaget om at kredittyster skal avstå fra å yte kreditt hvis kredittvurderingen tilsier at kunden trolig ikke kan oppfylle de økonomiske forpliktelsene etter avtalen. Der banken i dag finner grunn til å fraråde kunden å ta opp lån, vil det med lovforslaget være en plikt til å ikke inngå kredittavtale på samme vilkår.

Huseiernes Landsforbund (HL) er bekymret over den kraftige veksten i forbrukslån her til lands. Veksten i forbruksgjeld er fortsatt høy og tolv månedersveksten var 15 prosent ved utgangen av tredje kvartal 2017.¹ Renten på forbrukslån er som regel svært høy. HL mener departementet bør innføre et forbud mot markedsføring av forbrukslån i sosiale medier. HL har flere ganger etterlyst et lovforbud mot at norske forbrukere blir utnyttet gjennom urimelig høye renter, såkalte ågerrenter. Alle landene i EU hadde et lovforbud mot å utnytte andre med urimelige priser på kreditt da dette ble undersøkt av et tysk forskningsinstitutt.² Andre land har innført et øvre tak på hvor mye et kredittforetak kan kreve i renter.³ Norge har hverken hatt et forbud mot ågerrenter eller et rentetak. HL er derfor glad for at departementet foreslår en regel som setter forbud mot ågerrenter eller tilsvarende urimelige kredittvilkår. Vi foreslår at departementet gjennom en forskrift fastsetter nivået på ågerrenter. HL mener norske myndigheter bør innføre en maksimumsgrense på rentene for å gjøre lønnsomheten til forbruksbankene lavere og dermed i noen grad begrense tilbudet og etterlyser Finansdepartementets høring om rentetak.

Det bør være enkelt og billig å bytte bank. HL har gjennom alle år arbeidet for økt konkurranse i markedet for boliglån. Vi mener et viktig tiltak for å øke konkurransen mellom

¹ Kilde: Finanstilsynet, Finansielt utsyn november 2017.

² Institut für Finanzdienstleistungen: "Study on interest rate restrictions in the EU" utarbeidet av prof. dr. Udo Reifner m.fl. (http://ec.europa.eu/internal_market/finservices-retail/docs/credit/irr_report_en.pdf).

³ Kilde: Barne- og likestillingsdepartementet.

<https://www.regjeringen.no/contentassets/4cb1770efdd0437298987f84c668ed27/horingsnotat.pdf>

bankene, er at forbrukerne kan beholde kontonummeret sitt ved bankbytte. Dette er mulig å få til og kan sammenlignes med at teleselskapene lar mobilnummeret følge kunden. Et steg på veien til kontonummer-mobilitet ved bankbytte, er at flytting av aktive betalingsavtaler (avtalegiro og faste betalinger) og transaksjoner på forfall kan skje digitalt og selvbetjent av kunden. Teknisk sett er dette en enkel sak, men dette stoppes av de store bankene.

Departementet viser til at en arbeidsgruppe nedsatt av Kredittilsynet i 2007 konkluderte med at kostnadene ved å innføre en slik ordning med kontonummer-mobilitet var uforholdsmessig store sett i sammenheng med de fordelene som oppnås. Departementet peker likevel på at teknologien utvikler seg raskt og at det vil være «enklere og mindre kostnadskrevenende å innføre en slik ordning i dag». Til tross for dette mener departementet det ikke er hensiktsmessig å foreta en ny vurdering av ordninger for kontonummer-mobilitet nå. Departementet viser til at EU-kommisjonen skal avgi rapport hvor kostnader og fordeler med kontonummer-portabilitet i EU-området skal vurderes og mener det vil være naturlig å avvente denne rapporten før spørsmålet eventuelt vurderes på nytt.

Den raske digitaliseringen gjør at norske banker tilbyr stadig nye digitale tjenester til sine kunder. Norge er langt fremme når det gjelder digitalisering og EU har kåret Norge til Europas nest beste land på digitalisering.⁴ Tempoet i digitaliseringen gjør at konklusjonen til en 10 år gammel arbeidsgruppe ikke lenger er relevant. Utlånsmarginene på boliglån har vært høyere de siste årene enn tidligere. I gjennomsnitt var utlånsmarginen 0,43 prosentpoeng høyere fra 2011 til 2. kvartal 2017 enn den var i perioden 2002-2006. Denne økningen i utlånsmargin har i perioden 2011–2017 kostet norske boliglånskunder 56 milliarder kroner ekstra.⁵

HL oppfordrer departementet til å legge til rette for at norske forbrukere kan beholde kontonummeret sitt ved bankbytte. Dette vil øke konkurransen mellom bankene.

Med vennlig hilsen

for Huseiernes Landsforbund

Morten A. Meyer
Generalsekretær

Kristin Gyldenskog
Avdelingsleder

⁴ <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/scoreboard/norway>

⁵ Kilde: Oslo Economics 2017: «Konsekvensene av økte utlånsmarginer på boliglån». Utarbeidet på oppdrag av Huseiernes Landsforbund.